

nutí mysli skutek v době, pokud pominutí trvalo). Otázku, zda má být vyhověno návrhu na otázku dodatkovou ve smyslu § 319 tr. ř., jest porotnímu soudu řešiti bez ohledu na to, zda se v úvahu přicházející tvrzení jeví býti pravděpodobným, čili nic; o otázkách, týkajících se zjišťování skutkového děje, rozhodují jedině porotci. Naproti tomu jest však na porotním soudu, by zkoumal, zdali tvrzené okolnosti, předpokládajíc, že jsou pravdivy, skutečně odpovídají zákonným znakům stavů nebo skutečností, jež má § 319 tr. ř. na mysli. Není-li tu tohoto předpokladu, nesmí porotní soud dáti porotcům takovou otázku, by sám neuváděl porotce v omyl. Zamítl-li porotní soud v souzeném případě návrh na onu otázku s odůvodněním, jež znělo v podstatě v ten smysl, že obhajobu obžalovaného nelze ztotožňovati s tvrzením, že obžalovaný trpí střídavým pominutím mysli a že spáchal skutek, o němž tu jde, v době, kdy pominutí trvalo, neporušil tím ustanovení § 319 tr. ř., jelikož stav odpovídající § 2 b) tr. zák. ve smyslu § 319 tr. ř. tvrzen nebyl. Bylo tudíž zmateční stížnost jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Čís. 2589.

Má-li skutek vykonaný v úplném (podle § 236 tr. zák. i nahodilém) opilství býti trestán jako přestupek podle § 523 tr. zák., předpokládá se sice, že v tomto stavu vykonaný čin vykazuje veškeré pojmové znaky zločinu, že tudíž ten, kdo onen čin předsevzal, měl i zločinnou vůli, t. j. vůli nesoucí se k uskutečnění dotyčné skutkové podstaty (i po stránce subjektivní), kterou však mu jako »zlý« úmysl přičítati nelze proto, že si činu toho nebyl vědom, poněvadž se mu pro úplné opilství nedostávalo způsobilosti, by rozpoznal čin ten jako bezprávný a zařídil své jednání podle správného rozpoznání; nevyžaduje se však vědomí pachatelovo, že páše zločin.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1926, Zm I 364/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 22. května 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem opilství podle §u 523 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc přikázal nyní příslušnému okresnímu soudu v Českém Brodě, by ji znova projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 4, 5, 9 a) § 281 tr. ř. Důvod zmatečnosti podle čís. 4 § 281 tr. ř. spátruje stížnost v tom, že usnesením soudu byl při hlavním přelíčení zamítnut obhájcův návrh na zkoumání duševního stavu obžalovaného soudními znalci. Zmateční stížnost přikládá návrhu značnou důležitost vzhledem k oněm námitkám, jimiž napadá rozsudek dále s hlediska důvodu

zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Výtce nelze přiznati oprávnění. Náležací soud s hlediska § 134 tr. ř. odůvodnil správně, proč shledává návrh ten zbytečným. Důvody těmi je zamítnutí návrhu na zkoumání duševního stavu obžalovaného plně opodstatněno. Staloť se tak proto, že za celého řízení nebyly zjištěny vůbec žádné okolnosti, které by mohly nasvědčovati i pouhé domněnce, že obžalovaný trpí duševní chorobou. Opaku netvrdí ani zmateční stížnost. Další důvody zmatečnosti provádí stížnost společně a právní názor, z něhož při tom vychází, je vysloven již v úvodní větě stížnosti, kde se praví, že »tak, jako v příbuzných otázkách není ani při ustanovení § 523 tr. zák. objektivní skutkové podstaty beze známek subjektivních.« Zmatečným podle čís. 5 a zároveň i podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. shledává zmateční stížnost napadený rozsudek proto, že nebylo zjištěno, zda čin byl spáchán (obžalovaným) s v ě d o m í m a v ů l í, náležejícími k subjektivní skutkové podstatě, při čemž je nepochybně, že stížnost má tu na zřeteli subjektivní skutkovou podstatu onoho zločinu, za který by podle rozsudku byl obžalovanému mimo opilství přičítán čin jím vykonaný, tedy zločinu krádeže. Zmateční stížnost hájí takto právní názor, že podle § 523 tr. zák. lze vůbec trestati pouze toho, kdo v opilství vykoná čin, vykazující kromě objektivních známek také veškeré subjektivní znaky zločinu, že tudíž i obžalovaného bylo by uznati vinným přestupkem podle § 523 tr. z. jen tehdy, kdyby bylo o něm zjištěno, že čin, zakládající objektivní skutkovou podstatu zločinu krádeže, vykonal jak s ú m y s l e m, nesoucím se k jeho spáchání, tak u v ě d o m í, že páše zločin. Tento názor dlužno označiti jako právně mylný a lze hned předem připomenouti, že opory neskytají mu ani ony prameny práva — judikatura a nauka — jichž se dovolává zmateční stížnost, uvádějíc namnoze v doslovu četné výňatky z nich. Zdůrazniti sluší, že, je-li ve zmateční stížnosti řeč o »vůli, náležité k subjektivní skutkové podstatě (zločinu krádeže)«, je tím patrně míněn zlý úmysl, jehož je podle § 1 tr. zák. potřebí ke každému zločinu, tedy ovšem, pokud jde o tento případ, i ke zločinu krádeže. Nasvědčuje tomu zejména obrat, »zda čin byl s p á c h á n«, jehož používá v této spojitosti zmateční stížnost. V tom tkví však právě základní omyl, v nějž upadá zmateční stížnost, že nerozlišuje mezi »zlým úmyslem« jako pojmovým znakem subjektivní skutkové podstaty zločinu na jedné straně a »úmyslem« v obvyklém slova smyslu na straně druhé. Podle § 2 písm. c) tr. zák. jest úplné opilství jedním z oněch duševních stavů, označených tam úhrnným názvem »pomatení smyslů« dokl. slova: »v j i n ě m pomatení smyslů«, v němž vykonaný skutek (konání neb opomenutí) nepřičítá se za zločin proto, že pachatel nebyl sobě v onom duševním stavu činu svého vědom. Náleží-li úplné opilství podle nadpisu k § 2 tr. zák. mezi důvody, vylučující z l ý úmysl, není tím řečeno nic jiného než, co vysloveno je v dotyčném ustanovení, že totiž skutek, který by jinak zakládal kromě objektivní i subjektivní skutkovou podstatu zločinu, nepřičítá se za zločin jen proto, že byl vykonán ve stavu, v němž si ten, kdo jej předsevzal, nebyl činu svého vědom. Má-li tudíž skutek vykonaný v úplném (podle § 236 tr. zák. mimo to ovšem i nahodilém) opilství býti trestán jako přestupek podle § 523 tr. zák., předpokládá se sice, že

v tomto stavu vykonaný čin vykazuje veškeré pojmové znaky zločinu, že tudíž ten, kdo onen čin předsevzal, měl i zločinnou vůli, t. j. vůli, nesoucí se k uskutečnění dotyčné skutkové podstaty, kterou však mu jako »z l ý« ú m y s l přičítati nelze proto, že si činu toho n e b y l v ě d o m, poněvadž se mu pro úplné opilství nedostávalo způsobnosti, rozpoznati čin ten jako bezprávný a zaříditi své jednání podle správného rozpoznání. Zmateční stížnosti lze tudíž přisvědčiti pouze potud, pokud za předpoklad odsouzení pro přestupek podle § 523 tr. zák. považuje i zjištění pachatelovy vůle náležité k subjektivní skutkové podstatě dotyčného zločinu, tedy zde v ů l e obžalovaného, nesoucí se k uskutečnění skutkové podstaty zločinu k r á d e ž e. Naproti tomu další požadavek zmateční stížnosti, by zároveň zjištěno bylo i pachatelovo v ě d o m í (že páše zločin), přiči se již samé podstatě onoho přestupku, který naopak jest tu právě jen tehdy, jestliže si pachatel n e b y l činu svého v ě d o m. Skutek, vykazující kromě objektivních známek také veškeré subjektivní znaky zločinu, totiž kromě zločinné v ů l e pachatelovy i ono jeho v ě d o m í, nepřicházel by v úvahu s hlediska skutkové podstaty pouhého přestupku podle § 523 tr. zák., nýbrž zakládal by skutkovou podstatu samého zločinu. Vzhledem k těmto úvahám jsou bezpodstatnými sice ony námitky, jimiž zmateční stížnost napadá rozsudek tvrzením, že není zjištěno v ě d o m í pachatelovo, naproti tomu jest jí však přisvědčiti potud, pokud postrádá v rozsudku náležitého zjištění o pachatelově v ů l i, čelící k přivlastnění si odcizených věcí. V tomto ohledu neobsahuje rozsudek žádných zjištění a nelze zejména z použití výrazů »odciziti« a »odnítí« ještě usuzovati, že rozsudek těmito výrazy chtěl vyjádřiti, že má za zjištěno i tuto ke skutkové podstatě krádeže náležitou vůli pachatelovu. Pro nedostatek tohoto skutkového zjištění bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek jako zmatečný zrušiti a, ježto jde nyní toliko již jen o přestupek, věc přikázati příslušnému okresnímu soudu v Českém Brodě, by ji znova projednal a o ní rozhodl (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 2590.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Ustanovení § 15 čís. 2 zákona postihuje všeobecné podněcování k individuálně neurčitým trestným činům; pojmu »podněcování« ve smyslu tohoto § odpovídá jakékoliv působení na cit nebo vůli neurčitého počtu lidí, jímž nepřímou má býti v nich vyvoláno rozhodnutí porušovati zákon v jeho ustanoveních o zločinech a o přečinech; nespadá sem výzva (třebas se stala veřejně) určitého vojína k jednání, opodstatňujícímu skutkovou podstatu přečinu porušení kázně podle §§ 145, 146 b), c) voj. tr. zák.; výzva ta nespadá ani pod ustanovení §§ 15 čís. 3, 21 čís. 1 zákona; může však po případě přijíti v úvahu s hlediska přestupku § 314 tr. zák.

Důstojník má právo i povinnost zakročiti, byl-li v jeho přítomnosti spáchán trestný čin a požívá okamžikem zakročení ochrany § 68 tr. zák.; omyl v tomto směru jest skutkovým omylem ve smyslu § 2 e) tr. zák.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1926, Zm I 361/26.)